

Important Bird Area: Sož floodplain

© С. Левый

Code: BY021

Central coordinates: 52°40' N 31°08' E

Location: Gomelskaya voblast: Vetka region, Chachersk region

Area: 22865 ha

IBA Criteria: A1, B2, A4i

National conservation status: частка тэрыторыі з'яўляецца мясцовым біялагічным заказнікам «Веткаўскі»

International conservation status: ТВП міжнароднай значнасці

Site description:

Тэрыторыя ўяўляе сабой найбольш значны для захавання біялагічнай разнастайнасці ўчастак поймы ракі Сож ад горада Чачэрск да горада Ветка. Шырыня поймы на гэтым участку дасягае 5-6 кіламетраў. Пойма двухбаковая, месцамі левабярэжная альбо чаргуецца па берагах. З пойменных біятопаў па плошчы пераважаюць стэпавыя і забалочаныя лугі. У паніжэннях знаходзяцца нізінныя балоты з нязначнымі запасамі торфу. Рэчышча ракі вельмі звільстае, яго шырыня 50-90 метраў. Па пойме раскіданы нешматлікія, часта моцна зарослыя воднай расліннасцю, старыцы. Пойменныя лясы прадстаўлены толькі адной невялікай дубравай. З усходняга боку да поймы прымыкае буйныя лясны масіў –

Чачэрскі заказнік.

Водны рэжым тыповы для раўнінных рэк Палесся. Высокая вясновая паводка пачынаецца ў канцы сакавіка, сярэдні ўзровень пад'ёму вады каля 4-5 метраў. Летне-асенняя межань перарываецца частымі дажджавымі паводкамі. На гэтым участку асноўнымі прытокамі Сожа з'яўляюцца рэкі Бяседзь, Нёманка, Покаць (левыя), Ліпа (правы).

Раней тэрыторыя поймы інтэнсіўна выкарыстоўвалася для сенакашэння і выпасу жывёлы. У 1986 годзе, пасля аварыі на ЧАЭС, гэты ўчастак поймы быў забруджаны радыануклідамі, у выніку чаго на некаторай яе частцы гаспадарчая дзейнасць спынена.

Habitats:

Поймавыя вільготныя разнатраўныя лугі - 72%, рэчыўчы і іх узбярэжжы - 5%, лясы - 20%, населеныя пункты - 2%, іншыя землі - 1%.

Birds:

У веснавы перыяд пойма цалкам заліваецца вадой, сухімі застаюцца толькі шматлікія дробныя астраўкі. Гэта стварае выключна спрыяльныя ўмовы для кармёжкі і адпачынку мігруючых гусей і кулікоў. У красавіку-маі тут спыняецца больш за 20 тысяч гусей і каля 30 тысяч кулікоў, самыя шматлікі з якіх белалобая гусь *Anser albifrons* і баталён *Philomachus pugnax*.

Пойменныя лугі з'яўляюцца месцам гнездавання вялікага грыцука *Limosa limosa* і дубальта *Gallinago media* - птушак, якія знаходзяцца пад глабальнай пагрозай знікнення. Высокую колькасць у гнездавы перыяд маюць таксама качка-чырка *Anas querquedula* і чорная рыбачка *Chlidonias niger*.

У гнездавы перыяд адзначаны вялікая белая чапля *Egretta alba*, качка-шылахвостка *Anas acuta*, качка-неразня *Anas strepera*, кулік-селянец *Tringa nebularia*, крывок *Haematopus ostralegus*, вялікі зуёк *Charadrius hiaticula*.

Other animal groups:

даследванні не праводзіліся.

Populations of IBA trigger species:

Species	Season	Quality of estimate	Period	Quality of estimate	Trends (1996-2010)	IBA criteria
Bean goose <i>Anser fabalis</i>	P	4000-6000 individuals	2006 - 2010	Medium		A4i
White-fronted goose <i>Anser albifrons</i>	P	13000-15000 individuals	2006 - 2010	Medium		A4i
Garganey <i>Anas querquedula</i>	B	400-600 breeding pairs	2006 - 2012	Medium		B2
Pintail <i>Anas acuta</i>	B	+	2006 - 2011	Poor		
Little bittern <i>Ixobrychus minutus</i>	B	+	2006 - 2010	Poor		
Great white egret <i>Casmerodius albus</i>	B	5-10π	2006 - 2012	Poor	↑	
Black stork <i>Ciconia nigra</i>	B	3-5 breeding pairs	2006 - 2012	Medium		
Black kite <i>Milvus migrans</i>	B	2 breeding pairs	2006 - 2012	Poor		
Hobby <i>Falco subbuteo</i>	B	2 breeding pairs	2006 - 2012	Poor		
Corncrake <i>Crex crex</i>	B	300-400 males only	2006 - 2012	Medium	↓	B2
Oystercatcher <i>Haematopus ostralegus</i>	B	+	2006 - 2012	Poor	↑	

Species	Season	Quality of estimate	Period	Quality of estimate	Trends (1996-2010)	IBA criteria
Ringed plover <i>Charadrius hiaticula</i>	B	+	2006 - 2012	Poor		
Ruff <i>Philomachus pugnax</i>	P	+	2006 - 2012	Poor		
Great snipe <i>Gallinago media</i>	B	100-130 males only	2006 - 2012	Medium		A1
Black-tailed godwit <i>Limosa limosa</i>	B	20-40 breeding pairs	2006 - 2012	Medium		A1
Greenshank <i>Tringa nebularia</i>	P	+	2006 - 2012	Poor		
Little tern <i>Sternula albifrons</i>	B	+	2006 - 2012	Poor	↑	
Black tern <i>Chlidonias niger</i>	B	150-300 breeding pairs	2006 - 2012	Medium	↓	B2
Kingfisher <i>Alcedo atthis</i>	B	30-50 breeding pairs	2004	Medium		B2
Bee-eater <i>Merops apiaster</i>	B	+	2006 - 2010	Poor		

Other biodiversity:

Насякомыя: жузаль рашэцісты *Carabus cancellatus*, жузаль фіялетаваы *Carabus violaceus*.

Расліны: касач сібірскі *Irissybirica*, шалфей лугавы *Salviapratensis*, дуднік балотны *Angelicapalustris*.

Threats:

Веснавое паляванне на птушак, якое неадназначна уздзеінічае на птушак поймы Сожа:

- пазбаўляе мігрыруючых птушак магчымасці назапасіць рэчывы для працяглага пералёту і для вывядзення патомства;
- з'яўляецца моцным фактарам хвалявання для відаў, якія гняздуюцца на дадзенай тэрыторыі, бо некаторыя віды птушак прыступаюць да вывядзення птушанят раней, чым заканчваюцца тэрміны палявання.

Адмоўнае ўздзеянне на стан авіфауны ў гнездавы перыяд аказвае інтэсіўная рыбная лоўля, якая з'яўляецца адным моцным фактарам хвалявання для гняздуючыхся відаў.

Спыненне гаспадарчай дзейнасці ў пойме выклікала хуткае зарастанне адкрытых лугоў хмызнякамі, што прывяло да змяншэння разнастайнасці біятопаў.

Recommendations for the conservation:

Спецыяльных работ па вывучэнні флоры і фауны тэрыторыі не праводзілася. Для распрацоўкі прапаноў па ўтварэнні ахоўнай тэрыторыі неабходна правесці дадатковыя даследаванні.

Забараніць веснавое паляванне (у крайнім выпадку абмежаваць час) на ТВП Пойма Сожа.

References:

Асабістыя паведамленні: Горошко З.А., Кусенков А.Н., Мангін Э.

Скарбы прыроды Беларусі. – Мн.: Беларусь, 2005. – 215 с. (Інфармацыю падрыхтавалі: Казулін А.В., Парэйка А.А.).

Красная книга Республики Беларусь (Животные. Млекопитающие). - Минск: Беларуская Энцыклапедыя ім. Петруся Бровкі, 2004. – 318 с.

Authors : Горошко З.А., Кусенков А.Н.

---

* Использование размещенной здесь неопубликованной информации для научных публикаций без письменного соглашения ее авторов запрещено. В случае использования части контента или страницы целиком на других интернет-

ресурсах, обязательна ссылка на авторов и сайт iba.ptushki.org